

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม สอบถามจากตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษา 19 แห่งจำนวน 539 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยจิตใจ ปัจจัยบำรุงรักษา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษายาบาลภาครัฐ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยจิตใจปัจจัยบำรุงรักษา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน อายุ ระดับการศึกษา สภาพสมรส สังกัด และที่ตั้ง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตใจ ปัจจัยบำรุงรักษา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล โดยรายละเอียด มีดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

ประชากรอาจารย์พยาบาล คือ อาจารย์พยาบาลจากสถาบันการศึกษาของทุกสังกัดภาครัฐ มีจำนวนทั้งสิ้น 1,861 คน ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

ก. อาจารย์พยาบาลในส่วนกลาง ประกอบด้วยสังกัดดังนี้

- 1) อาจารย์พยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 2 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 185 คน
- 2) อาจารย์พยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 75 คน
- 3) อาจารย์พยาบาลสังกัดกระทรวงมหาดไทย จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 50 คน
- 4) อาจารย์พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม จำนวน 3 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 115 คน

- 5) อาจารย์พยาบาลสังกัดสภาวิชาชีพไทย จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 83 คน
- 6) อาจารย์พยาบาลสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 1 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 100 คน
- ข. อาจารย์พยาบาลในส่วนภูมิภาค ประกอบด้วยสังกัด ดังนี้
- 1) อาจารย์พยาบาลสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 4 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 367 คน
- 2) อาจารย์พยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 23 แห่ง มีจำนวนอาจารย์ทั้งหมด 886 คน

2. ตัวอย่างประชากร

ก. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้จากการเลือกแบบวัดชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยจะได้ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ดังนี้

1) ส่วนกลาง

ก) สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	1	แห่ง
ข) สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	จำนวน	1	แห่ง
ค) สังกัดกระทรวงมหาดไทย	จำนวน	1	แห่ง
ง) สังกัดกระทรวงกลาโหม	จำนวน	1	แห่ง
จ) สังกัดสภาวิชาชีพไทย	จำนวน	1	แห่ง
ฉ) สังกัดกรุงเทพมหานคร	จำนวน	1	แห่ง

2) ส่วนภูมิภาค

ก) สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย	จำนวน	2	แห่ง
ข) สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	ได้จำนวน	5	ภาค ๆ ละ

2 แห่ง

ข. กลุ่มตัวอย่างของสถาบันการศึกษายาบาลเลือกแบบสุ่มกลุ่มหน่วยเก็บข้อมูล (Cluster Sampling) ได้

มหาวิทยาลัยมหิดล

1) ส่วนกลาง

ก) ทบวงมหาวิทยาลัย

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี

ข) กระทรวงสาธารณสุข

วิทยาลัยบรมราชชนนี กรุงเทพ

ค) กระทรวงมหาดไทย

วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ

ง) กระทรวงกลาโหม

(1) วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ

(2) วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ

จ) สภากาชาดไทย

(1) วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

ฉ) กรุงเทพมหานคร

(1) วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์

2) ส่วนภูมิภาค

ก) ทบวงมหาวิทยาลัย

(1) *คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(2) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข) กระทรวงสาธารณสุข

(1) ภาคกลาง

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 1

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เพชรบุรี

(2) ภาคตะวันออก

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จันทบุรี

- (3) ภาคเหนือ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ลำปาง
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา
- (4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรดิตถ์
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา
- (5) ภาคใต้
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี
- (ดังตารางที่ 1)

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล ที่ได้
รับแบบสอบถามคืน จำแนกตามสถาบันการศึกษายาบาล

สถาบันการศึกษายาบาล	จำนวนประชากร	แบบสอบถาม (ฉบับ)
		ที่ได้รับคืนและสมบูรณ์
ส่วนกลาง		
ทบวงมหาวิทยาลัย		
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล	85	28
กระทรวงสาธารณสุข		
วิทยาลัยบรมราชชนนี กรุงเทพ	85	39
กระทรวงมหาดไทย		
วิทยาลัยพยาบาลตำรวจ	50	24
กระทรวงกลาโหม		
วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ	32	18
วิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ	35	19
สภาอากาศไทย		
วิทยาลัยพยาบาลสภาอากาศไทย	83	38
กรุงเทพมหานคร		
วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์	100	45

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล ที่ได้รับแบบสอบถามคืน จำแนกตามสถาบันการศึกษายาบาล (ต่อ)

สถาบันการศึกษายาบาล	จำนวนประชากร	แบบสอบถาม (ฉบับ)
		ที่ได้รับคืนและสมบูรณ์
ส่วนภูมิภาค		
ทบวงมหาวิทยาลัย		
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	122	43
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	101	36
กระทรวงสาธารณสุข		
ภาคกลาง		
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี 1	50	20
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เพชรบุรี	34	18
ภาคตะวันออก		
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี	44	28
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จันทบุรี	42	41
ภาคเหนือ		
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ลำปาง	33	19
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นະເຍາ	20	20
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี อุตรธานี	39	26
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา	73	41

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล ที่ได้รับแบบสอบถามคืน จำแนกตามสถาบันการศึกษายาบาล (ต่อ)

สถาบันการศึกษายาบาล	จำนวนประชากร	แบบสอบถาม (ฉบับ)
		ที่ได้รับคืนและสมบูรณ์
ภาคใต้		
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นราธิวาส	31	17
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี	30	19
รวม	1,092	539

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด 1,092 ฉบับ ได้กลับคืนมา 539 ฉบับ โดยผู้วิจัยได้โทรศัพท์ทางไกลไปถึง สถาบันการศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรทุก 1 สัปดาห์ จำนวน 3 ครั้ง และด้วยเวลาจำกัดนี้ ผู้วิจัยได้แบบสอบถามคืนคิดเป็นร้อยละ 49.36

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้เองโดยอ้างอิงจากทฤษฎีแรงจูงใจของเฮิร์ชเบิร์ก และความพึงพอใจของ Daniel C. Feldman ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ตอนที่ 1 เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์ อายุ ระดับการศึกษา สภาพสมรส สังกัด และที่ตั้ง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามด้านแรงจูงใจ โดยแบ่งเป็น

1. ปัจจัยจูงใจ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

ด้านความสำเร็จของงาน	จำนวน	8	ข้อ
การยอมรับนับถือ	จำนวน	7	ข้อ
ลักษณะงาน	จำนวน	8	ข้อ
ความรับผิดชอบ	จำนวน	7	ข้อ
ความก้าวหน้า	จำนวน	8	ข้อ

2. ปัจจัยบำรุงรักษา ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน

นโยบายและการบริหาร	จำนวน	12	ข้อ
การบังคับบัญชา	จำนวน	9	ข้อ
สภาพการทำงาน	จำนวน	9	ข้อ
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	จำนวน	8	ข้อ
เงินเดือนและสวัสดิการ	จำนวน	10	ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบ 2 ระดับ คือ มี และ ไม่มี

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามด้านความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งประกอบด้วย

ด้วย 6 ด้าน คือ

1. ความพึงพอใจในเงินเดือนและสวัสดิการ	จำนวน	7	ข้อ
2. ความพึงพอใจในลักษณะงานที่ทำ	จำนวน	8	ข้อ
3. ความพึงพอใจในความก้าวหน้า	จำนวน	7	ข้อ
4. ความพึงพอใจในการบังคับบัญชา	จำนวน	8	ข้อ

5. ความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงาน จำนวน 7 ข้อ
 6. ความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมการทำงาน จำนวน 9 ข้อ
- ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

1	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด
2	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
3	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
4	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
5	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยทดสอบความตรงของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมการวิจัย ตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบ แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม จากนั้นนำผลที่ได้กลับมาพิจารณาพร้อมกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไข ซึ่งผู้วิจัยถือเกณฑ์ การยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ใน 10 ท่าน ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

2. ผู้วิจัยทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาหาความเที่ยง โดยตอนที่ 2 หาความเที่ยงโดยใช้สูตร KR 20 คือ

$$r_{xx} = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{pq}{Sx^2} \right] \quad \text{โดยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม}$$

ตอนที่ 2 เท่ากับ .89 และ แบบสอบถามตอนที่ 3 หาความเที่ยงโดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์ แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficient of Alpha) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{Si^2}{Sx^2} \right] \quad \text{โดยได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .94}$$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงคณบดี คณะพยาบาลศาสตร์ และ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สภาวิชาชีพไทย กรุงเทพมหานคร และ ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนากำลังคนด้านสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข เพื่อขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถาบันการศึกษายพยาบาลในแต่ละสังกัด
2. นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งแบบสอบถามไปพบคณบดี หรือ ผู้อำนวยการของสถาบันการศึกษายพยาบาลที่เป็นตัวอย่างประชากรในเขต กรุงเทพมหานคร จำนวน 7 แห่ง ด้วยตนเอง และนัดวันเวลามารับคืน
3. ส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมทั้งแบบสอบถามถึงคณบดี หรือ ผู้อำนวยการของสถาบันการศึกษายพยาบาลในต่างจังหวัด โดยทางไปรษณีย์ และนัดเวลาส่งแบบสอบถามคืนภายใน 4 สัปดาห์
4. เก็บรวบรวมแบบสอบถามคืน โดยบางส่วนผู้วิจัยรับคืนด้วยตนเอง และบางส่วนรับคืนทางไปรษณีย์ รวมระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 6 สัปดาห์ จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 1,092 ชุด ได้รับคืนมาเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ 539 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC + (Statistic Package for the Social Science) โดยกำหนดระดับสำคัญที่ระดับ .05 ดังนี้

1. วิเคราะห์เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ เรื่อง ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน อายุ ระดับการศึกษา สภาพสมรส สังกัด และที่ตั้ง นำมาแจกแจงความถี่และหาร้อยละ

2. วิเคราะห์เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบ เรื่อง ปัจจัยจูงใจ ปัจจัยบำรุงรักษา และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อ และรายด้าน

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบปัจจัยจูงใจ ปัจจัยบำรุงรักษา ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและอาจารย์พยาบาล เกี่ยวกับ ตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน อายุ ระดับการศึกษา สภาพสมรส สังกัด และที่ตั้ง ด้วยการทดสอบด้วยค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way anova) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) ถ้าพบความคิดเห็นแตกต่างกันก็เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe Procedure)

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน กับปัจจัยจูงใจ และ ปัจจัยบำรุงรักษาจิตใจ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson correlation Coefficient) และใช้เกณฑ์เทียบระดับความสัมพันธ์ของค่าสัมประสิทธิ์ (r) ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2525)

0.70 - 1.00	มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
0.30 - 0.69	มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
0.01 - 0.29	มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

5. การวิเคราะห์ค่าคะแนนของปัจจัยจูงใจ และ ปัจจัยบำรุงรักษา ของกลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดดังนี้

0.00 - 0.49	หมายถึง	ไม่มี
0.50 - 1.00	หมายถึง	มี

6. การวิเคราะห์ค่าคะแนนของความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ได้กำหนดดังนี้

ค่าคะแนนระหว่าง	1.00 - 1.49	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด
ค่าคะแนนระหว่าง	1.50 - 2.49	หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
ค่าคะแนนระหว่าง	2.50 - 3.49	หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
ค่าคะแนนระหว่าง	3.50 - 4.49	หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
ค่าคะแนนระหว่าง	4.50 - 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด